

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри соціальних
комунікацій

доц. Рембецька О.В.

«28» серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.3.3. «МЕДІАПРАВО»

Спеціальність 035.01 Філологія (українська мова та література)

Факультет української філології та журналістики

Робоча програма з дисципліни «Медіаправо» для студентів спеціальності
035.01 Філологія (українська мова та література)

Розробники: Соломахін А.Ф., кандидат філологічних наук, старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол від «28» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри соціальних комунікацій

(підпис)

(доц. Рембецька О.В.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Варіативна	
	Спеціальність: 035.01 Філологія (українська мова та література)*.		
Модулів – 4		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4 - й	
		семестр	
Загальна кількість годин – 120		8 - й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		32 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
58 год.			
		Вид контролю: залік	

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Медіаправо**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавр** спеціальності 6.020303. Філологія (українська мова та література)*.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ратифіковані в Україні міжнародні документи, що стосуються правових гарантій діяльності ЗМІ; статті Конституції України щодо діяльності ЗМІ; Цивільний та Адміністративний кодекс України про ЗМІ; Кримінальний кодекс України щодо журналістської діяльності; Закони України що регулюють діяльність ЗМІ.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Медіаправо» є сформулювати необхідні у подальшій журналістській діяльності основні знання у сфері інформаційного законодавства України та міжнародного інформаційного права, проаналізувати стан сучасного інформаційного законодавства, шляхи удосконалення правової бази діяльності засобів масової інформації. Увага студентів зосереджується на інформації як об'єкті правовідносин, балансі між безумовністю свободи слова, свободи масової інформації й необхідністю їх часткового обмеження в інтересах суспільства, особи, держави; правовому забезпеченні режиму доступу журналіста до джерел інформації; правових, економічних, організаційних засадах державної підтримки ЗМІ та соціального захисту журналіста; законодавчих нормах діяльності працівника ЗМІ в умовах виборчого процесу.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «Медіаправо» – ознайомити студентів з основами теорії інформаційного права; дослідити практику регулювання правових проблем у журналістській діяльності; проаналізувати увесь комплекс законодавчих актів, що стосуються правового регулювання мас-медійної діяльності; забезпечити осмислене знання студентами основних видів інформаційної діяльності: створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації; розглянути сутність відповідальності про порушення законодавства про інформацію та неприпустимості зловживанням права на інформацію; визначити основні галузі права; диференціювати поняття *інформаційне право* та *інформаційне законодавство*.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **професійних компетенцій**:

знати:

- основні поняття та терміни інформаційного законодавства України;
- конституційно-правові норми журналістики України;
- діяльність Європейського суду з прав людини: склад, структура, юрисдикція;
- основні рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів;
- кримінально-правові норми журналістської діяльності

вміти:

- орієнтуватися в основних правових документах України щодо питань захисту прав громадян на інформацію та регулюванні свободи ЗМК:
- аналізувати законодавчу базу України у контексті журналістської діяльності;
- характеризувати основні порушення ЗМІ у сфері інформаційного права.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години 4 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи інформаційного законодавства України та правові норми журналістської діяльності.

Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності.

Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норми.

Регулювання доступу до публічної інформації.

Змістовий модуль 2. Правові норми у журналістській практиці

Правила фото- та відеозйомки. Захист журналістських джерел. Нормативно-правові засади проведення зйомок та поширення зображень особи. Згода особи на зйомку та можливість її відкликання. Особливості ведення прихованої зйомки при підготовці інформаційних матеріалів. Доступ до судових засідань та зйомка у судовому процесі

Поширення інформації про суд та суддів: практика Європейського суду з прав людини.

Змістовий модуль 3. Авторське право і медіа

Авторські права. Основні засади. Особи, які володіють авторськими правами. Твори, що охороняються авторським правом. Реалізація авторських прав та їх охорона. Поняття та еволюція розвитку авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Виникнення авторського права та реєстрація. Особисті немайнові і майнові права авторів. Вільне використання творів. Дотримання авторських прав в Інтернеті. Суміжні права. Відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Змістовий модуль 4. Правові гарантії журналістської діяльності

Права журналіста на виборах. Вибори і виборчий процес. Отримання і поширення інформації про виборчий процес. Основні порушення під час виборів. Особиста безпека під час виборів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
8 семестр												
Змістовий модуль 1. «Основи інформаційного законодавства України»												
Тема 1. Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності.	11	4	2			5						
Тема 2. Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норми.	9	2	2			5						
Тема 3. Регулювання доступу до публічної інформації.	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	29	8	6			15						
Змістовий модуль 2. «Правові норми у журналістській практиці»												
Тема 4. Правила фото- та відеозйомки.	9	2	2			5						
Тема 5. Дифамаційні ризики у журналістській діяльності.	9	2	2			5						
Тема 6. Захист журналістських джерел	9	2	2			5						
Тема 7. Поширення інформації про суд та суддів: практика Європейського суду з прав людини	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 3	36	8	8			20						
Змістовий модуль 3. «Авторське право і медіа»												
Тема 8. Авторські права. Основні засади	9	2	2			5						

Тема 9. Особи, які володіють авторськими правами.	9	2	2			5						
Тема 10. Твори, що охороняються авторським правом. Реалізація авторських прав та їх охорона.	14	2	2			10						
Разом за змістовим модулем	32	6	6			20						
Змістовий модуль 4. «Правові гарантії журналістської діяльності»												
Тема 11. Права журналіста на виборах.	9	2	2			5						
Тема 12. Отримання і поширення інформації про виборчий процес. Основні порушення під час виборів. Особиста безпека під час виборів.	14	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 4	23	4	4			14						
Усього годин за II семестр	120											

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

ІУ курс, I семестр.

Змістовий модуль 1. «Основи інформаційного законодавства України».

Лекційні модулі:

№	Тема
1.	Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності.
2.	Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норми.
3.	Регулювання доступу до публічної інформації.
	Всього:

Семінарські модулі:

№	Тема
1.	Інформаційне право в Україні та міжнародні норми журналістської діяльності.
2.	Регулювання журналістської діяльності на основі Конституційно-правових норми.

3.	Регулювання доступу до публічної інформації.
	Всього:

Модуль самостійної роботи.

№	Тема
1.	Ознайомитися зі змістом правочинних документів: 1. Закон «Про міжнародні договори», 2. Загальна декларація прав людини, 3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, 4. Конвенція про свободу асоціацій і захист права на організацію. 5. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року
2.	Законспектувати ЗУ «Про інформацію».
3.	Законспектувати статті Конституції України, що стосуються діяльності ЗМІ і журналістів та ЗУ «Про доступ до публічної інформації»
4.	Законспектувати ЗУ «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».

Змістовий модуль 2. «Правові норми у журналістській практиці».

Лекційні модулі:

№	Тема
1.	Правила фото- та відеозйомки.
2.	Дифамаційні ризики у журналістській діяльності.
3.	Захист журналістських джерел
4.	Поширення інформації про суд та суддів: практика Європейського суду з прав людини
	Всього:

Семінарські модулі:

№	Тема
1.	Правила фото- та відеозйомки.
2.	Дифамаційні ризики у журналістській діяльності.
3.	Захист журналістських джерел
4.	Поширення інформації про суд та суддів: практика Європейського суду з прав людини
	Всього:

Модуль самостійної роботи.

№	Тема
1.	Зробити підбірку основних законів, що регулюють аудіо та відеозапис, фотозйомку.
2.	Підготувати презентації проектів з теми «Правила фото- та відеозйомки»
3.	Законспектувати ст.10 Європейської конвенції з прав людини
4.	Законспектувати публікацію Анни Огняник. Коли журналіст не може витримати тиску суддів. Справа Гійома Даск'є. http://imi.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=170547&Itemid=1
5.	Зробити підбір прикладів можливості/неможливості уникнення дифамаційних ризиків
6.	Законспектувати ЗУ «Про Видавничу справу».

7.	Ознайомитися із кримінально-правовими та цивільно-правовими нормами журналістської діяльності в Україні.
8.	Законспектувати ЗУ “Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів”

Змістовий модуль 3. Авторське право і медіа

Лекційні модулі:

№	Тема
1.	Авторські права. Основні засади.
2.	Особи, які володіють авторськими правами.
3.	Твори, що охороняються авторським правом. Реалізація авторських прав та їх охорона.

Семінарські модулі:

№	Тема
1.	Авторські права. Основні засади.
2.	Особи, які володіють авторськими правами.
3.	Твори, що охороняються авторським правом. Реалізація авторських прав та їх охорона.

Модуль самостійної роботи.

№	Тема
1.	Законспектувати ЗУ «Про авторське право і суміжні права» // Сайт ВРУ
2.	Підготувати приклади порушень авторських прав у різних медіа (5 прикладів).
3.	Поняття та еволюція розвитку авторського права.
4.	Виникнення авторського права та реєстрація
5.	Об'єкти та суб'єкти авторського права. Особисті немайнові і майнові права авторів.
6.	Вільне використання творів. Дотримання авторських прав в Інтернеті. Суміжні права. Відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Змістовий модуль 4. «Правові гарантії журналістської діяльності».

Лекційні модулі:

№	Тема
1.	Права журналіста на виборах.
2.	Отримання і поширення інформації про виборчий процес. Основні порушення під час виборів. Особиста безпека під час виборів.

Семінарські модулі:

№	Тема
1.	Права журналіста на виборах
2.	Отримання і поширення інформації про виборчий процес. Основні порушення під час виборів. Особиста безпека під час виборів.

Модуль самостійної роботи.

№	Тема

1.	Законспектувати ЗУ «Про вибори президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних та міських голів».
2.	Підготувати «Акт про виявлення порушення виборчого законодавства» та «Скаргу до дільничої/окружної виборчої комісії» (зразок можна знайти у Журналіст і вибори : практичний посібник / Автор. колектив : Т. Случик, М. Ратушний та ін.. – К. : Інститут масової інформації, 2014. – 46 с.).

Методи навчання

Під час викладання дисципліни «**Медіаправо**» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють поглибленню теоретичних знань, розвитку творчих засад особистості майбутнього журналіста з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – лекція, розповідь, пояснення; наочні – презентація, ілюстрація; практичні – індивідуальні та тестові завдання, самостійна робота, практична робота.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі **методи контролю**, як усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді виконання тестових та індивідуальних завдань.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік, диференційований залік.

Засоби діагностики успішності навчання

- усне опитування на практичних заняттях;
- перевірка конспектів;
- тестові завдання.

-

Критерії оцінювання знань студентів

Зменшення частки аудиторних занять, збільшення складової плідної самостійної роботи студента вимагає введення більш диференційованої – **комплексної системи оцінки знань**.

Введена система комплексного оцінювання знань забезпечує об'єктивність оцінки, а отже, виконує функції контролю і мотивації студентів у навчальній роботі та досягненні ними більш якісного рівня знань.

Система контролю якості навчального процесу та критерії оцінок, які використовуються у Херсонському державному університеті, чіткі. Метою контролю є оцінка якості організації та проведення навчально-виховного процесу і його кінцевих результатів, а також подальше вдосконалення форм та методів роботи.

Установити рівень засвоєння студентами теоретичного й практичного матеріалу з дисциплін лінгвістичного й літературознавчого циклів дозволять чітко визначені критерії

оцінювання результатів перевірки, які укладені з урахуванням вимог до навчання в умовах кредитно-модульної системи. Перевіряючи рівень знань студентів із конкретних лінгвістичних, літературознавчих дисциплін, викладачі кафедр використовують такі форми контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Поточний контроль. При застосуванні кредитно-модульної системи організації навчального процесу в системі загального оцінювання знань студентів важливого значення набуває поточний контроль за якістю знань студентів. Основна мета поточного контролю – управляти навчальною діяльністю студентів. Викладачі перевіряють знання та вміння аналізувати теоретичний матеріал із лінгвістичних, літературознавчих дисциплін, а також навички застосовувати набуті знання на практиці, а результати поточного контролю дозволяють їм планувати не лише методи й прийоми роботи на лекціях, семінарських чи практичних заняттях, а й самостійну навчальну діяльність студентів. Форми проведення поточного контролю визначаються відповідною кафедрою.

Поточний контроль зазвичай проводиться у формі усного опитування, колоквиумів, захисту рефератів, розв'язання тестових завдань. Такі форми поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань винятково важливі для визначення модульної оцінки та підсумкової екзаменаційної (залікової) оцінки з конкретних лінгвістичних, літературознавчих дисциплін.

До системи загальної діагностики знань як важлива її складова входить поточна оцінка знань, що вимагає від студентів систематичної навчальної роботи впродовж семестру. Самостійна робота студента контролюється викладачами, і результати її оцінюються.

Критерії оцінювання усного опитування студентів

90-100 балів – «відмінно» (А). Відповідь містить глибокі і міцні знання з теми. Студент дає розгорнуту аргументацію кожного з положень, вміє синтезувати знання по окремих параграфах, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи відповідну термінологію, вміє застосовувати здобуті теоретичні та практичні знання у всіх видах лінгвістичного та літературознавчого аналізу. Відповідь повинна бути викладена літературною мовою, містити посилання на нову навчальну літературу.

82-89 балів – «добре» (В). Студент має міцні ґрунтовні знання, але може допустити неточності у формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах. Допускається одна неточність у використанні понятійного матеріалу. Студент допускає незначні погрешності в узагальненнях і висновках.

74-81 бал – «добре» (С). Відповідь студента повна, але невичерпна за сумою головних положень, має скорочену аргументацію щодо їх висвітлення, має правильне, але неповне виконання практичного завдання. У відповіді допускаються порушення логіки і послідовності викладу матеріалу, теоретичні питання не завжди підкріплюються прикладами.

64-73 бали – «задовільно» (D). Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, викладає поверхневі і непереконливі теоретичні положення і висновки, порушує при відповіді послідовність і логічність. Хоча студент знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити. У відповіді допускаються стилістичні помилки, теоретичні питання зовсім не підкріплюються прикладами.

Е – «задовільно» – 60-63 бали. Відповідь містить неповне висвітлення всіх питань, порушення послідовності й логіки викладу матеріалу, поверхневу аргументацію положень теми, відсутність прикладів. Мова відповіді містить помилки, неправильне слововживання.

FX – «незадовільно» – 35-59 балів. Відповідь містить неправильне висвітлення питань, допускає неправильні посилання на факти та їх тлумачення. Студент не володіє термінологією, не вміє викладати програмний матеріал, допускає фактичні помилки при висвітленні даної теми.

F – «незадовільно» – 1-34 бали. Оцінка виставляється студенту, який зовсім не знає фактичного матеріалу, не розкриває зміст теоретичного завдання; неправильно витлумачує

факти; подає помилкову аргументацію. Студент не вміє викладати програмний матеріал і виявляє слабе володіння нормами сучасної української літературної мови.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

A – «відмінно» – 90-100 балів. Студент має навички самостійної роботи: уміє знайти потрібну інформацію в основній і додатковій літературі, у словниках різних видів; уміє скласти план і побудувати лінгвістичне повідомлення на задану тему, аналізуючи різні погляди та підходи вчених. Студент аналізує самостійно опрацьовану літературу, вказує на недоліки чи переваги у розв'язанні тієї чи тієї проблеми. Під час виконання практичних завдання або виступу на задану тему дотримується правил, схем розбору. Допускаються 1-2 неточності у викладі матеріалу.

B – «добре» – 82-89 балів. Студент орієнтується в потоці наукової літератури, має навички пошуку необхідної літератури з теми науково обґрунтовує доцільність відібраних для лінгвістичного чи літературознавчого аналізу цитат, думок, поглядів учених. Складає тези (план) виступу або короткий конспект. В усному повідомленні правильно використовує термінологію; чітко уявляє історію питання у науковій літературі. У практичних завданнях та вправах демонструє уміння застосовувати набуті знання. Допускається 2-3 неточності у викладі матеріалу, до 3-х помилок у практичних вправах.

C – «добре» – 74-81 бал. Студент уміє опрацьовувати відповідну наукову літературу і скласти розгорнутий план та конспект виступу, доцільно використовує термінологічний апарат, але в усному виступі допускає порушення послідовності викладу, не всі теоретичні твердження аргументує прикладами; у практичних завданнях і вправах у цілому демонструє уміння застосовувати набуті знання, але в низці випадків (до 4-х) порушує правила або припускається мовленнєвих помилок.

D – «задовільно» – 64-73 бали. Студент має певні навички роботи з науковою літературою; складає простий план конспекту (виступу), але порушує послідовність викладу, виявляє нерозуміння деяких наукових термінів; в усній відповіді не може чітко пояснити окремі заучені фрази; робить самостійно елементарні висновки й узагальнення; у практичних завданнях допускається до 5-ти помилок орфографічних і до 40% неточностей, порушень правил.

E – «задовільно» – 60-63 бали. Студент недостатньо володіє навичками пошуку необхідної літератури з теми. В усному виступі (чи конспекті) матеріал викладає частково; виявляє нерозуміння значної кількості термінів, припускається грубих помилок під час пояснення окремих понять, аргументація прикладами здебільшого відсутня; висновків та узагальнень не містить; у практичних вправах припускається помилок (до 50%), порушує схеми мовного аналізу.

FХ – «незадовільно» – 35-59 балів. Студент погано орієнтується в потоці лінгвістичної інформації, виявляє лише частково навички пошуку необхідної літератури до теми; зміст завдання розкриває поверхово, необґрунтовано; науковим термінологічним апаратом сучасної української мови практично не володіє. Конспект складається з окремих тез, мало пов'язаних за змістом, не завжди за темою; у практичному завданні до 60% не виконаних вправ; багато помилок і неточностей.

F – «незадовільно» – 1-34 бали. Студент не володіє навичками роботи з науковою літературою, не вміє розкрити основний зміст завдань у конспекті; науковою термінологією володіє незадовільно, не вміє пояснити суть наукового поняття; у практичних вправах допускається багато помилок, неточностей (до 80%).

Критерії оцінювання підсумкових знань студентів (залік):

A – «відмінно» – 90-100 балів. Усі ключові терміни, поняття, теми, змістові модулі, проблеми, ідеї старанно опрацьовані, відібрані, їм даються повні визначення й описи. Головні факти та аргументи, що підтримують деталі, включені і докладно описані. У записах і відповідях немає фактичних неточностей.

BС – «добре» – 74-89 балів. Більшість ключових термінів, понять, тем, змістових модулів, проблем, ідей опрацьовані, відібрані, добре визначені й описані. Більшість

основних фактів та аргументів, що підтримують деталі і достатньо добре описані. У записах і відповідях є невеликі фактичні неточності.

DE – «задовільно» – 60-73 бали. Майже половина ключових термінів, понять, тем, змістових модулів, проблем, ідей опрацьовані, відібрані, визначені й описані. Включено більше половини основних факторів та аргументів, що підтримують деталі. Майже половина письмової або усної інформації правильна, інша — помилкова, неточна або відсутня.

FX – «незадовільно» – 35-59 балів. Студент погано орієнтується в потоці лінгвістичної інформації, виявляє лише частково навички пошуку необхідної літератури до теми; зміст завдання розкриває поверхово, необґрунтовано; науковим термінологічним апаратом сучасної української мови практично не володіє. Конспект складається з окремих тез, мало пов'язаних за змістом, не завжди за темою; у практичному завданні до 60% не виконаних вправ; багато помилок і неточностей.

FX – «незадовільно» – з можливістю повторного складання – 35-59 балів. Незначна кількість ключових термінів, понять, тем, проблем, ідей відібрана, визначена і сяк-так описана. Факти та аргументи, що підтримують деталі, не включені або виключені недостатньо. В основному інформація помилкова, не точна або не стосується питання.

Таблиця переведення оцінок з семибальної шкали в 100-бальну у «Відомостях обліку успішності»

Семибальна система	Середній бал	100-баль на система	Залік	Семибальна система	Середній бал	100-баль на система	Залік
Відмінно А (5)	5	- 100 б.	Зараховано	Незадовільно FX (2)	2,9	- 59 б.	Не зараховано
	4,9	- 97 б.			2,8	- 56 б.	
	4,8	- 93 б.			2,7	- 53 б.	
	4,7	- 90 б.			2,6	- 50 б.	
Добре В (4)	4,6	- 89 б.			2,5	- 47 б.	
	4,5	- 85 б.			2,4	- 44 б.	
	4,4	- 82 б.			2,3	- 41 б.	
Добре С (4)	4,3	- 81 б.			2,2	- 38 б.	
	4,2	- 78 б.			2,1	- 36 б.	
	4,1	- 76 б.			2,0	- 35 б.	
	4,0	- 74 б.		1,9	- 34 б.		
Задовільно D (3)	3,9	- 73 б.		Незадовільно FX (2)	1,8	- 29 б.	
	3,8	- 70 б.			1,7	- 23 б.	
	3,7	- 68 б.			1,6	- 18 б.	
	3,6	- 66 б.	1,5		- 13 б.		
	3,5	- 64 б.	1,4		- 8 б.		
Задовільно E (3)	3,4	- 63 б.	1,3		- 4 б.		
	3,3	- 62 б.	1,2		- 3 б.		
	3,2	- 61 б.	1,1		- 2 б.		
	3,1	- 60 б.	1		- 1 б.		
	3,0	- 60 б.					

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

БАЗОВА

1. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник / А.М. Гуз. – К.: КНТ, 2007. – 260 с.
2. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання / Автор-укладач Я.О.Чепуренко / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К.: “Освіта України”, 2008. – 544 с.
3. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів: (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2010. – 440 с.
4. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. – 352 с.
5. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник / А.І. Марущак. – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
6. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2009. – 414 с.
7. Марущак А. Доступ до інформації: права журналістів / А. Марущак . – [Електронний ресурс]: http://www.uapp.org/uk/legal_library/11/21.html.
8. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Т.О. Приступенко. — К., 2011. — 351 с
9. Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Монографія / В.С. Цимбалюк.– К.: “Освіта України”, 2010. – 388 с.

ДОДАТКОВА

1. Усі міжнародно-правові акти та справи Європейського суду з прав людини можна знайти: на сайтах Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Інституту медіа права (<http://www.medialaw.kiev.ua>), Міністерства юстиції України (<http://www.minjust.gov.ua>).
2. Буткевич В.Г., Маляренко В. Т. Європейський суд з прав людини та українське судочинство: питання взаємодії// Вісник Верховного Суду України. – 2004. – № 4 – С. 7.
3. Журналіст і вибори : практичний посібник / Автор. колектив : Т. Слущик, М. Ратушний та ін.. – К. : Інститут масової інформації, 2014. – 46 с.
4. Законы и практика СМИ в Европе, Америке и Австралии: АРтиклъ XIX. – М.: Права человека, 1996.
5. Кобзар Ю.М. Сучасні механізми державного регулювання телерадіомовлення: міжнародні стандарти і досвід європейських країн // http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2008-3/R_2/08kumdek.pdf.
6. Досвід функціонування механізму державного замовлення у сфері телерадіомовлення в контексті розбудови Суспільного телерадіомовлення в Україні. Аналітична доповідь / Громадська організація «Лабораторія законодавчих ініціатив». – К., 2008.
7. Зідорук С.І., Гнатюк С.Л. Суспільне мовлення: український варіант // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 4 (9). – С. 77-84.
8. Концепції Суспільного мовлення в Україні: потенціал реалізації // <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/16.htm>.
9. Правове регулювання суспільного мовлення: стандарти ЄС, Ради Європи та досвід країн-членів Євросоюзу / Інститут прикладних досліджень “Право” за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” та Агентства з міжнародного розвитку США (USAID). Доповідь. – К., 2007.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бюро Ради Європи в Україні - <http://coe.kiev.ua/>
2. Верховна Рада України - <http://rada.gov.ua/#>
3. Офіційний сайт Президента України - <http://www.president.gov.ua/>

4. Урядовий портал - <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Центр демократії та верховенства права - <http://www.medialaw.kiev.ua/>

ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Законодавство про авторські права.
2. Сутність авторського права. Види прав автора.
3. Виникнення авторських прав.
4. Реєстрація авторських прав.
5. Суміжні права.
  1. Автор як суб'єкт авторських прав.
  2. Спадкоємці авторів.
  3. Співавтори.
  4. Особи, яким авторські права було передано на підставі договорів.
  6. Об'єкти авторського права.
  7. Стаття як об'єкт авторського права .
  8. Інтерв'ю як об'єкт авторського права.
  9. Фотографічні й аудіовізуальні твори як об'єкти авторського права.
10. Охорона творів образотворчого, ужиткового мистецтва, архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва, які знаходяться у громадських та публічно доступних місцях.
11. Охорона авторських прав.
12. Дозвіл або заборона використання твору іншими особами.
13. Авторський договір.
14. Вільне поширення творів з дозволу автора, вільні ліцензії.
15. Вільне використання твору із зазначенням імені автора.
16. Статус журналіста на виборах. Документи, що підтверджують статус журналіста і гарантують права.
17. Право журналіста бути присутнім на засіданнях ВК.
18. Обов'язок журналіста під час висвітлення виборів.
19. Заборони для ЗМІ під час виборів.
20. Основні принципи та гарантії роботи ЗМІ
21. Право громадянина на інформацію.
22. Етапи виборчого процесу.
23. Суб'єкти виборчого процесу.
24. Права офіційних спостерігачів громадської організації.
25. Висвітлення виборчого процесу Система виборчих комісій в Україні.
26. Що зобов'язані оприлюднювати ВК.
27. Отримання інформації від виборчої комісії.
28. Передвиборча агітація та політична реклама.
29. Оплата передвиборчої агітації.
30. Політична реклама. Офіційні повідомлення.
31. Обмеження передвиборчої агітації.
32. Що заборонено поширювати. Спростування інформації у ЗМІ.
33. Відповідальність за недостовірну інформацію. Оціночні судження.
34. Підкуп виборців. Адмінресурс.
35. Порушення при розміщенні політичної реклами та передвиборчої агітації.
36. Порушення процедури виборчими комісіями та процес протидії.
37. Оскарження порушень під час виборів.
38. Загальні правила безпеки під час виборів.
39. Конфліктні ситуації.
40. Засоби самозахисту та запобігання провокаціям.